

SPRIEVODCA FORENZNEJ ANTROPOLÓGIE ZO STREDOVEKEJ ČÍNY

Soňa Masnicová¹, Radoslav Beňuš², Mária Kondeková²

¹ Akadémia Policajného zboru v Bratislave, Katedra kriminalistiky a forenzných vied, Sklabinská 1, 835 17 Bratislava, Slovensko, e-mail: sona.masnicova@minv.sk

² Univerzita Komenského, Prírodovedecká fakulta, Katedra antropológie, Ilkovičova 6, 842 15 Bratislava, Slovensko, e-mail: benus@fns.uniba.sk

Abstract: *A Guide to Forensic Anthropology from Medieval China.* The article deals with the level of knowledge about the human skeleton and the possibilities of its investigation in cases of finding skeletal remains in medieval China. We drew from the English translation of the work "Hsi yuan chi lu" written by the respected Chinese author Sung Tz'u (1186 – 1249). His work is considered to be the oldest systematic work in the field of forensic medicine but also in other forensic sciences, and its author, Sung Tzu, is considered to be a founder of forensic science. In the paper, we focused mainly on the parts in which the author describes methods for distinguishing between male and female remains, detection of injuries and bone fractures, determination of the cause of death, estimation of the time expired since death and their application in cases of juridical practice. The aim was to point out the importance of the work in terms of the history of forensic anthropology.

Key words: history, Sung Tz'u, China, 13th century AD

Úvod

Dielo „Hsi yüan chi lu“ a jeho anglická verzia „The Washing of Wrongs“ – „Zmývanie krívd“ (známy tiež ako Zozbierané prípady napraveného bezprávia) je anglický preklad jedného z najstarších existujúcich textov z oblasti forenznej vedy. Napísal ho okolo roku 1247 čínsky autor Sung Tz'u, ktorý je vďaka prekladom jeho diela do mnohých jazykov uznávanou osobnosťou v rámci histórie forenzných vied. Často býva označovaný za "zakladateľa forenzných vied" (McKnight 1981).

Sung Tz'u (po čínsky: 宋慈, v transkripte z čínštiny tiež uvádzaný ako Song Ci; 1186 – 1249) pôsobil ako vyšetrovateľ a sudca, ktorý počas svojej funkcie na trestnom súde osobne preskúmal miesto činu vždy, keď sa stretol s ťažkým prípadom vraždy alebo fyzického útoku. Počas svojej praxe zozbieral veľa historických prípadov zo súdnej praxe, spracoval ich a doplnil vlastnými skúsenosťami (Xian 2003). Autor napísal tento text preto, aby pomohol štátnym úradníkom dynastie Sung riadiť a viesť kompletný vyšetrovací proces, poskytol inštrukcie na to, ako správne vykonávať obhliadku mŕtvol a určovať príčinu smrti. Jeho forezná príručka, pokladaná za prvé systematické súdno-lekárske dielo na svete, predbieha najstaršie európske texty na túto tému o stovky rokov (Asen 2017).

V čase, keď bolo „Zmývanie krívd“ v polovici 13. storočia napísané, v Číne sa už po stáročia uskutočňovalo súdne vyšetrovanie v prípadoch násilných alebo podozrivých úmrtí. Je to známe z jednotlivých opísaných prípadov. Môžeme sa napr. vrátiť o niekoľko storočí k dynastii Ch'in (221 – 207 pred n. l.), keď čínska vláda nariadila súdne vyšetrovanie v prípade smrti obesením (McKnight 1981). V roku 995 bol vydaný dekrét, ktorým sa zaviedol systém vyšetrovania vražd, neobvyklých úmrtí a vážnych zranení.

Štátni úradníci, ktorí neboli detektívmi na plný úväzok alebo foreznými vedcami, niesli zodpovednosť za vedenie vyšetrovania ako malej časti svojich povinností. Od odborníkov, ktorí boli ekvivalentom súdnych lekárov (koronerov) alebo pôrodných asistentiek, sa požadovalo, aby vyšetrili mŕtvolu počas vyšetrovania. Podľa prekladu McKnighta (1981) existovala inštitucionálna

nedôvera voči súdnym lekárom a pôrodným asistentkám, keďže neboli štátnymi úradníkmi. Takže práve úradníci bývali poverení potvrdením nálezov súdneho lekára počas pitvy. Z tohto dôvodu museli aj oni byť schopní označiť špecifickú ranu zodpovednú za smrť, rozlišovať medzi náhodnými a úmyselnými úmrtiami a rozlišovať medzi zraneniami získanými peri-mortem a post-mortem (McKnight 1981).

„Zmývanie krívd“ bolo napísané ako manuál, ktorý inštruoval ako postupovať krok za krokom, aby sa predišlo chybám počas tohto procesu. Sung Tz’u veril, že je dôležité predchádzať omylom vo výkone spravodlivosti (McKnight 1981). Okrem častí tohto textu, v ktorých Sung Tz’u diskutuje o riadnom vyšetrowaní a jeho dokumentácii, sú v diele – z hľadiska forenznej antropológie – veľmi zaujímavé časti o ľudskej kostre, rozklade tela a o prípadových štúdiách, ktoré ilustrujú aplikáciu forenzno-antropologických poznatkov v stredovekej Číne.

Z viacerých možností anglických prekladov tohto historického diela (napr. Harland 1855, Giles 1924, McKnight 1981) sme použili už spomenutý preklad od Briana McKnighta (1981). V nižšie uvedených výňatkoch Sung Tz’u opisuje, ako sa stredovekí vyšetrowatelia snažili využívať poznatky, ktoré by sme v súčasnosti zaradili medzi forenzno-antropologické, na odlíšenie mužských a ženských tiel, na odhadovanie času uplynutého od smrti a na zisťovanie na pozostatkoch príčinu zranení a príčinu smrti. Napriek nedostatkom týchto metód je aj v súčasnosti fascinujúce toto dielo čítať a dozvedieť sa, ako sa vtedajšie poznatky a metódy začínajú rozvíjať a používať v rôznych súdnych prípadoch.

Skúmanie kostrových pozostatkov v stredovekej Číne

Anatómia ľudskej kostry

Sung Tz’u o skúmaní kostí píše nasledovné (McKnight 1981):

„Človek má tristošesťdesiatpäť kostí, rovnako ako rok má tristošesťdesiatpäť dní.

Kosti mužov sú belavé, zatiaľ čo kosti žien sú tmavšie. (Keď ženy rodia, ich kosti tvoria krv ako prúd vody, preto ich kosti budú tmavšie. Ak niekto prehltnie jed, jeho kosti budú tiež tmavšie. Toto sa musí preskúmať veľmi starostlivo pred rozhodnutím o tom, či by mali byť kosti posúdené ako bledé alebo tmavé.)

Lebka: Muži majú celkom osem platní, od zátylku až po uši spolu s platňami na zadnej strane lebky. V zadnej časti lebky je horizontálny šev a vertikálny, ktorý smeruje dole k vlasovej línii v zadnej časti. Ženy majú len šesť platní. Majú len horizontálny šev naprieč zadnou časťou lebky ale nemajú vertikálny šev.

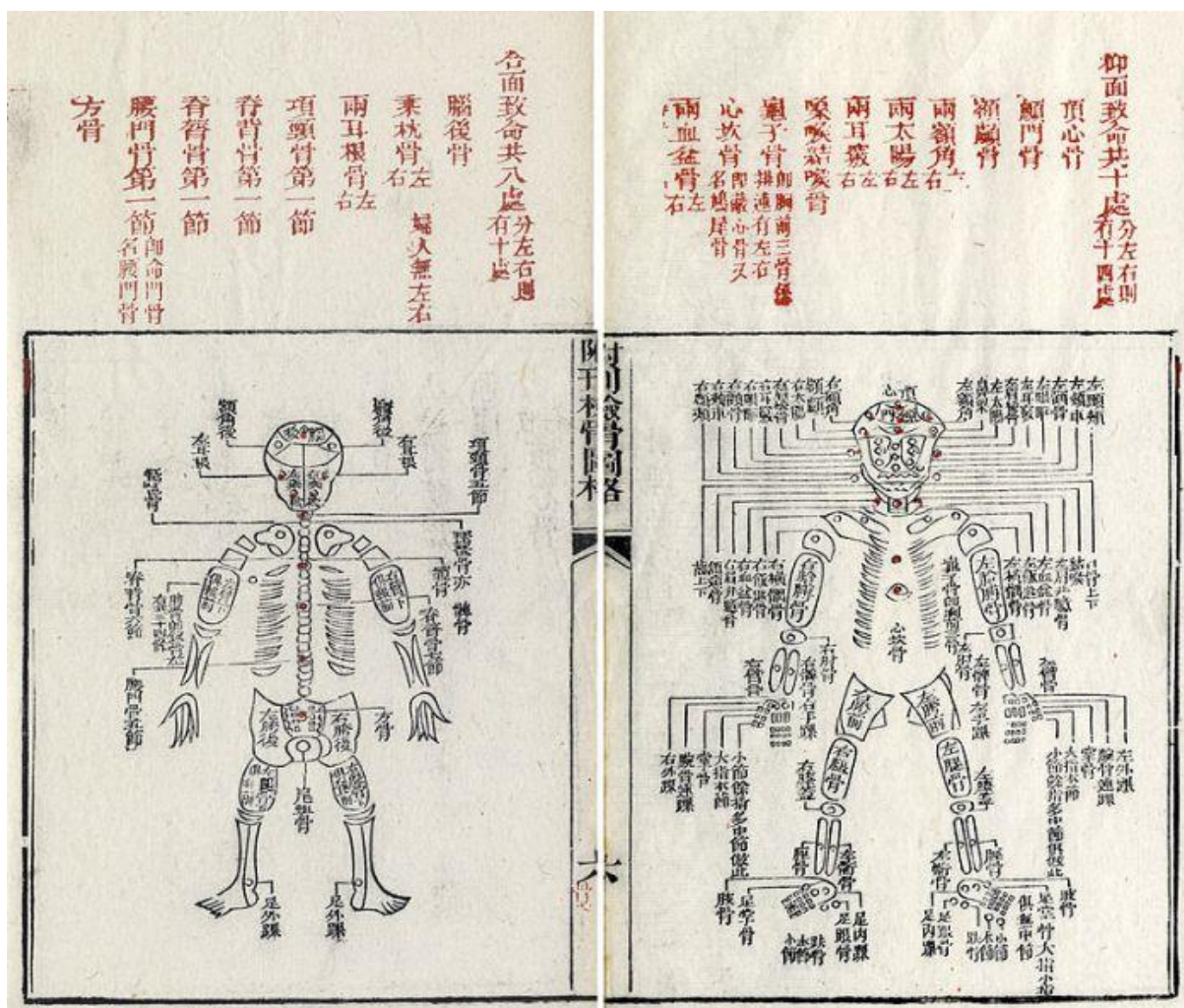
Zubov môže byť dvadsaťštyri, dvadsaťosem, tridsaťdva alebo tridsaťšesť.

Máme tri dlhé prsné kosti. Jedna malá kosť je spojená so srdcom, je jemná, vo veľkosti mince. Krk a chrbticu tvorí dvanásť častí. Od vrchu krku až po pás je dvadsaťštyri stavcov. Na vrchu je veľká oblúková kosť [prvý krčný stavec]. Máme dve lopatky a dve kľúčne kosti, každú po jednej na pravej a ľavej strane. Muži majú po dvanásť rebier na každej strane, osem dlhých a štyri krátke. Ženy majú po štrnásť rebier. V blízkosti pása majú muži aj ženy kosť o veľkosti dlane, perforovanú ôsmimi otvormi v štyroch radoch [križová kosť].

Kosti v predlaktí a medzi kolenom a chodidlom sú po dve. Muži na zápästiach a členkoch majú kosti ako rebrá. (Ženy ich nemajú.) Kolená na oboch stranách majú v sebe skrytú malú kosť vo veľkosti palca. Dlane rúk a chodidlá nôh sú rozdelené do piatich artikulácií (kĺbových spojení). Kosti palca na ruke a nohe sú rozdelené na dva články. Kosti ostatných prstov pozostávajú z troch článkov.

Panvová kosť sa podobá obličkám prasáťa s odsadenou časťou pod chrbticou. U mužov je na mieste, kde sa táto kosť dotýka chrbtice, konkávna. Na každej strane sú malé vystupujúce časti podobné ako obrátené uhlové konce strechy palaca. Má deväť otvorov. U žien je miesto, kde sa chrbtica spája s panvou, plochá. Má len šesť otvorov. Každý z nich má po jednom otvore do konečníka a močovej rúry.

Pri zaobchádzaní s kosťami vždy používajte konopný alebo slamený povraz alebo pásik bambusu, aby ste mohli na každú kosť uviazať očíslované papierové štítky, čím zabezpečíme, že pri neskorších prešetrovaniach sa nevyskytnú žiadne nezrovnalosti ani chyby.“

Obr. 1: Nomenklatura ľudských kostí v diele Sung Tz'u-a (Wikipedia 2018)
 Fig. 1: Nomenclature of human bones in Sung Tz'u Manuscript (Wikipedia 2018)

Posudzovanie pokrvejnej príbuznosti a patológií na kostiach

V časti 18. nazvanej „Diskusia o kostiach a krvných cievach v tele a lokalizácii smrteľných zranení“ opisuje Sung Tz'u zaujímavú metódu zisťovania pokrvejnej príbuznosti medzi živou osobou a mŕtvolou, z ktorej ostali už len kosti (McKnight 1981):

„Metóda vyšetrovania krvného vzťahu kvapkaním krvi: to znamená, že máte osobu, matku alebo otca, ako osobu zosnulú, z ktorej ostali iba kosti. Nieкто vystúpi a uplatňuje si nárok, že je synom alebo dcérou. Ako je to možné vyšetriť? Ak chcete otestovať vzťah, vyzvite osobu navrhovateľa, aby sa trochu porezal, naberte jednu alebo dve kvapky jeho krvi a kvapnite ich na kosti. Ak sú skutočne pokrvní príbuzní, nakvapkaná krv sa vsiakne do kosti. Ak nie sú príbuzní, tak sa tak nestane.“

V rovnomennej časti zároveň poskytuje podrobné pokyny ako postupovať pri skúmaní kostí a zisťovaní zranení získaných ante-mortem, peri-mortem a post-mortem (McKnight 1981):

„Pri skúmaní kostí je potrebné, aby bol deň jasný a čistý. Najskôr použite vodu na umytie kostí. Pomocou konopného povrazu ich spojte a vytvorte kostru. Potom ich položte na rohožku. Potom

vykopte v zemi jamu rozmerov päť stôp dlhú, tri stopy širokú a dve stopy hlbokú. Pál'te drevo a drevené uhlie, až kým nie je zem rozpálená do červena. Vyčistite zem od uhlia a vlejte dve pinty dobrého vína a päť pít silného octu. Zatiaľ čo je to plné pary, položte kosti do jamy a zakryte ich slamenou prikrývkou. Nechajte ich tam dve až štyri hodiny. Keď sa zem ochladí, odstráňte pokrývku a vezmite kostru na rovnú plochu, na dobre osvetlené miesto, kde je možné ju vyšetriť pod červeným naolejovaným dáždnikom. Ak sú na kosti miesta, ktoré boli zasiahnuté, potom tam budú stopy červenej farby. Okolo oboch koncov, kde boli kosti zlomené, bude krvavo červený svetelný efekt. Navyše, ak pri držaní poškodenej kosti proti svetlu vykazuje jasnú červenú farbu, zranenia boli zjavne spôsobené pred smrťou. Ak kosti nevykazujú žiadne stopy krvi, ale sú tam poškodenia, potom boli spôsobené po smrti. Nikdy nepoužívajte víno ani ocot na varenie kostí, ak chcete predísť ťažkostiam [pri rozhodovaní]. Aby sa takýto postup posudzovania mohol vykonať uspokojivo, musí byť krásny a jasný deň. Ak je oblačno alebo prší, potom bude ťažké posudzované veci jasne rozlíšiť. Ak počasie nevykazuje žiadne známky oblačnosti alebo dažďa, použite metódu varu. Použijeme kameninový hrniec, akoby sme niečo chceli variť na ohni. V nádobe zvaríte ocot nad dreveným uhlím. Vhodte veľké množstvo soli a bielych sliviek, spolu s kosťami a mierne varte. Osobne na to dohliadajte. Po čakani na prebublvanie tisícok bublín vyberte kosti, umyte ich vo vode a podržte ich v smere lúčov slnka. Stopy zranení by mali byť viditeľné. Krv sa dostala do oblasti, kde kosti utrpeli zranenie, a tam sa javia ako červené, modro-šedé alebo čierne. Pozrite sa pozorne, či je na kosti viditeľné porušenie/poškodenie.

Keď varíte kosti, nenechajte ich v kontakte s hsi [zliatinou cínu, olova, zinku a niekedy aj iných kovov). Ak tak urobíte, kosti často sčernejú.

Ludia, ktorí chcú „oklamať“ vyšetrovanie, môžu vhodiť bylinky do hrnca, ktoré vybielia miesta zranení, takže tie nebude možné vidieť. Ak boli kosti už umývané a opakovane vyšetrované, budú biele a vyzerajú bez zranení. Ako možno vtedy zisťovať pravdu? Nalejte olej na kosti, ktoré vyšetrujete na prípadné zranenia. Kostí majú praskliny a póry. Keď sú plné a nadbytočný olej začína odkvapkávať, utrite ich do sucha. Držte ich smerom k svetlu. Tam, kde došlo k zraneniu, olej sa zastaví a nepreteká cez ne. Oblasti bez nahromadeného oleja sú oblasti, kde nedošlo k žiadnym zraneniam. Ďalšia metóda: natrite dobrý hustý atrament na kosti. Keď vyschne, umyte ich. Ak je tam zranenie, atrament v tomto mieste vsiakne do kosti. Tam, kde nedošlo k žiadnym zraneniam, atrament nevsiakne. Ďalšia metóda: zoberte nejakú novú bavlnenú látku a prejdite ňou cez kosti. Ak sú na kosti zranenia, niektoré bavlnené vlákna sa na nich vždy zachytia a vytiahnu. Keď sú kosti zlomené, vždy si všimnite farbu oboch zlomených koncov. Tiež si poznamenajte, či vyčnievajúce zlomené časti kosti smerujú dovnútra alebo von. Tam, kde bola zlomenina spôsobená úderom, budú úlomky smerovať dovnútra. Ak sú vyštípené smerom von, zlomenina nebola spôsobená úderom. Tam, kde boli kosti lebky zasiahnuté úderom, budú modré. Tam, kde sú kosti zlomené, budú stopy uvoľnenej/vytlačenej krvi. Opatrne preskúmajte povrch kostí, či nevykazujú modro-šedý alebo fialovo-čierny svetelný efekt. Ak sú predĺžené, boli spôsobené "inými zbraňami". Ak sú zaoblené, päťou. Ak sú väčšie, môžu byť spôsobené úderom hlavou. Ak sú malé, kopnutím špičkou nohy. Keď sa na niektorej z častí kostry vyskytuje zlomenina, či už sa jedná o smrteľné zranenie alebo nie, asistent koronera alebo iný pomocný pracovník to označí a nahlas ho oznámi.

Keď je príprava a vyšetrenie kostí dokončené, asistent koronera alebo iný pomocný pracovník by mal nahlas vymenovať kosti skeletu v správnom poradí. To znamená, v prípade tela ležiaceho na chrbte, začínajúc od lebky, by mali volať: "Temenó, švy, nosové kosti, kosti čeľuste a sánky sú nepoškodené." Obidve očné jamy, čelová kosť, spánkové kosti, parietálne kosti, ušné otvory a líčne kosti sú nepoškodené. Obe lopatky a kľúčne kosti sú nepoškodené. Hrudná kosť spolu s výbežkom sú nepoškodené. Ľavá ramenná kosť, kosti ľavého predlaktia, kosti zápästia, ruky a prstov na ľavej ruke sú nepoškodené. Rebrá na ľavej strane sú nepoškodené. Ľavá strana panvy, ľavá stehnová kosť, obe kosti predkolenia, kosti ľavého priehlavku, päty, chodidla a prstov nohy sú všetky nepoškodené". Pravá strana sleduje rovnaký sled vymenovania kostí. Otočte telo a volajte: "Zadná časť hlavy, záhlavná kosť a stavce až po kostrč sú nepoškodené."

Ak vyšetrujeme telá mužov, ktorí boli zranení a zabití a už uplynuli nejaké dni, ich telo sa začne rozkladať a budú na nich larvy. Ak ostane už len kostra, krv prilne na kosti v tých miestach, kde boli pôvodne zranenia. Táto sušená čierna krv môže slúžiť ako dôkaz. Ak na kosti nie sú takéto zranenia, ale na povrchu kostí sú praskliny a rany, tenúčké ako vlasy, alebo ako praskliny na keramike, ktoré sa podobajú korytnačím pancierom, tieto pokrývajú miesta zranení a slúžia ako ich marker.

Smrť zapríčinená úderom: ak smrť vznikla v dôsledku úderov, ktoré nepoškodili kosti, mäkké tkanivo bude tvrdé a bude pevne držať na kostí. Ak sa nedá odplaviť vodou, oškrabte ho nechťom. Zranenie budú potom viditeľné na mieste, kde sa mäkké tkanivo prilepilo na kosť.

Po preskúmaní kostí, počínajúc od lebky, označte kosti očíslovanými štítkami. “

...ďalej sa vymenúvajú opäť všetky kosti, ktoré je potrebné označiť a očíslovať...

„Na zabalenie tela najprv použite niekoľko obalov papiera, potom aplikujte tri alebo štyri vrstvy jednovrstvového naolejovaného papiera, zviažte všetko povrázkom a pospájajte cez otvory na troch alebo štyroch miestach. Keď sú zabalené kosti označené pečatidlom, vložte ich do suda s dreveným uzáverom. Vykopte jamu ako hrob, umiestnite viditeľné označenie so záznamom, a navyše ešte zacementujte vápnom.“

Rozklad tela

Keďže dielo „Zmývanie krívd“ je predovšetkým pokladané za najstaršiu súdnolekársku príručku a skutočne sa veľmi podrobne venuje problematike obhliadky mŕtvoly a určovaniu rôznych príčin zranení a smrti, v rámci tejto problematiky sa zaoberá aj rozkladom tela. Táto problematika je zaujímavá aj z hľadiska forenznej antropológie a tafonómie. Sung Tz'u rozlišuje štádiá a rýchlosť rozkladu tela vzhľadom na ročné obdobia, pričom upozorňuje aj na ďalšie podmienky, ktoré ho ovplyvňujú (McKnight 1981).

„Počas troch mesiacov na jar, keď je telo dva až tri dni staré, sa tkanivo v oblasti úst, nosa, brucha, rebier a hrudníka stáva mierne modro-šedé. Po desiatich dňoch z nosa a uší vyteká špinavá tekutina. Takto je to v prípade tučných a opuchnutých ľudí. U ľudí, ktorí sú dlho chorí a vyčerpaní, sa prejavia tieto príznaky až po pol mesiaci.

Počas troch mesiacov v lete, keď je telo staré jeden alebo dva dni, sa mení farba, počnúc tvárou, bruchom, rebrami a hrudníkom. Po uplynutí troch dní vyteká z úst a nosa špinavá tekutina a objavia sa larvy. Celé telo sa nafúkne, pery sa vtiahnu, koža sa rozkladá a oddeľuje sa od mäsa a objavia sa pluzgiere. Po štyroch až piatich dňoch začnú vypadávať vlasy.

Vo veľmi horúcich mesiacoch, keď je mŕtvola prikrytá hrubou látkou (rohožou), pokožka na poranených miestach bude často biela, ale na nezranených častiach bude modro-šedá alebo čierna. Ak sa pri vyšetrovaní [delegovaný úradník] usiluje vyhnúť zápachu, a preto robí iba zbežné vyšetrenie, často sa bude dopúšťať chýb. Bude tak ťažké správne vyhľadať skutočné zranenia. Ak sú na mŕtvom tele nejaké miesta, ktoré vyzerajú čo len trochu podozrivo, uvoľnená koža by mala byť odstránená. Ak tam bolo zranenie, krvavá podliatina bude potom jasne viditeľná.

Opäť, počas horúcich mesiacov, ak larvy ešte nie sú prítomné v prirodzených deviatich otvoroch, ale objavili sa v oblasti spánkov, vlasovej časti, v oblasti hrudníka alebo brucha, potom boli tieto časti určite zranené.

Počas troch mesiacov na jeseň, po uplynutí dvoch alebo troch dní, bude telo vyzeráť podobne, ako v prípade popísanom na jar, t. j. mení sa farba tváre, brucha, rebier a hrudníka. Po štyroch alebo piatich dňoch vyteká z úst a nosa špinavá tekutina, celé telo sa nafúkne, pery sa vtiahnu a objavia sa pluzgiere. Po šiestich až siedmich dňoch vypadajú vlasy.

Počas troch zimných mesiacov, po uplynutí štyroch alebo piatich dní, sa telo mŕtvoly sfarbí na žltkasto-fialovo. Po pol mesiaci sa objavia najprv zmeny vo farbe v oblasti tváre, úst, nosa, bokov a hrudníka. Niekedy, ak je miesto vlhké, mŕtvola je zabalená v pokrývke a pochovaná, spomaľuje sa proces rozkladu. Opäť je potrebné starostlivo zväziť, či ide o začiatok alebo koniec

zimných mesiacov a prispôbiť tak určovanie doby rozkladu skôr podľa jesenných alebo jarných období.

Keď je extrémne horúco, začína rozklad mŕtvoly aj po jedinom dni. Jej farba sa mení na šedastú až čiernastú a začne páchnuť. Po troch alebo štyroch dňoch sa koža a tkanivá začínajú rozkladať, mŕtvola sa nafúkne, objavujú sa larvy, dochádza k výtoky z úst a nosa a vlasy vypadávajú.

V extrémne chladnom počasí je päť dní ekvivalentné jednému dňu počas extrémneho tepla a pol mesiaca je ekvivalent troch alebo štyroch extrémne horúcich dní. Na jar alebo na jeseň, keď je počasie vyrovnané, sú dva alebo tri dni ekvivalentné jednému dňu v lete a osem alebo deväť dní sú ekvivalentné trom alebo štyrom letným dňom. Ale ľudia môžu byť tuční alebo chudí, starí alebo mladí. Tí, ktorí sú tuční alebo mladí sa rozkladajú ľahšie/rýchlejšie. Tí, ktorí sú chudí alebo starí, sa rozkladajú pomalšie. Taktiež podnebie nie je rovnaké na severe a na juhu a v horách je chlad a teplo konštantné. V takýchto prípadoch sa musí uplatňovať pri posudzovaní všetkých zmien na mŕtvole ešte väčšia starostlivosť ako zvyčajne“.

Prípadové štúdie

Z praktického hľadiska sú najzaujímavejšie opisy prípadov z vyšetrovacej praxe, opísané v 5. časti nazvanej „Diskusia o rôznych pochybných a ťažkých prípadoch“, z ktorých dva prípady sa týkajú nálezu kostrových pozostatkov a postupu ich vyšetovania a objasňovania (McKnight 1981).

„Raz bol nájdený muž utopený v hlbokom bazéne. Bol tam dlho. Táto záležitosť sa stala známou kvôli ťažkostiam s vyšetrením. Vyšetrojúci úradník videl, že na mŕtvole sa nenachádza koža ani mäkké tkanivá. Ostali len lebka a kosti. Postupne vysielaní úradníci neboli ochotní uskutočniť vyšetovanie. Nadradená kancelária pridelila zodpovednosť viacerým mužom. Len jeden úradník bol ochotný ju prijať. Šiel na miesto, kde skúmal kosti. Po prvé veľmi starostlivo preskúmal, čo možno vidieť voľným okom. Nebolo vidno žiadne iné dôkazy. Potom si vzal lebku a umyl ju. Zobral krčah horúcej vody a opatrne vylial čistú horúcu vodu do lebky cez otvor, pričom skúmal vodu a zisťoval, či sa objaví nejaký piesok alebo bahno vytekajúce cez nos. Použil to na určenie toho, či obeť bola alebo nebola nažive, keď vošla do vody, teda či sa utopila. Vo všeobecnosti, keď živí ľudia spadnú do vody, piesok alebo nečistoty budú vdýchnuté do nosa. Ak sa telo dostane do vody po smrti, nebude tam žiadny piesok alebo bahno.

V Kuang-yu, bol odporný gauner, ktorý zosnoval vraždu mladého chlapca s cieľom okradnúť ho o veci, ktoré si vzal na cestu. Zločin však bol zistený až veľmi dlho po dobe, kedy bola vražda spáchaná. Zločinec sa priznal, pričom tvrdil: "Zabil som ho a potom hodil do vody". Úrad šerifa vytiahol telo z vody. Mäkké tkanivá už boli preč a ostali len kosti, takže bol problém vyšetriť telo. Nakoniec sa [vyšetrojúci úradník] nemohol vyhnúť podozreniu na možnosť zhody okolností [to znamená, že kosti môžu patriť aj niekomu inému], nikto sa teda neodvažoval rozhodnúť. Časom niekto pri čítaní záznamov o prípade poznamenal, že vo výpovediach príbuzných, ktorí sa obrátili na pôvodného vyšetrojúceho úradníka, jeden príbuzný uviedol, že jeho mladší brat mal holubí hrudník a bol menšieho veku. Následne bol vyslaný úradník na vykonanie opätovného vyšetrenia. Hrudné kosti zodpovedali opisu. Len potom sa odvážili vysloviť trest“.

Záver

Napriek tomu, že dielo stredovekého čínskeho autora Sung Tz'u je staré niekoľko storočí, zaoberá sa problémami a témami forenznnej praxe, ktoré sú aktuálne aj v súčasnosti. V tomto príspevku sme sa sústredili len na časti, ktoré by sme z dnešného hľadiska zaradili do oblasti forenznnej antropológie. Chceli sme tak priblížiť dobové poznatky o anatómii ľudskej kostry, o metódach odlišenia mužských a ženských pozostatkov, o zisťovaní zranení a traum z kostí, o určovaní príčiny smrti, o rozklade tela a zisťovaní doby uplynutej od smrti, ako aj o prípadových štúdiách, ktoré ilustrujú úroveň forenzno-antropologických poznatkov a ich aplikáciu vo vyšetrovacej praxi v stredovekej Číne.

Literatúra

ASEN, D., 2017: Song Ci (1186–1249), “Father of World Legal Medicine”: History, Science, and Forensic Culture in Contemporary China. *East Asian Science, Technology and Society: an International Journal*, 11(2):185-207.

GILES, H. A., 1924: The “Hsi Yüan Lu” or “Instructions to Coroners.” *Proceedings of the Royal Society of Medicine*, 17:59-107.

HARLAND, W. A., 1855: *Records of Washing away of Injuries*. Hong Kong.

McKNIGHT, B. E., 1981: Sung Tz’u, 1186 – 1249. The washing away of wrongs. Science, medicine, and technology in East Asia; V. 1. Center of Chinese Studies, The University of Michigan, 181 s.

WIKIPEDIA, 2018: Collected Cases of Injustice Rectified. Online. Available: https://en.wikipedia.org/wiki/Collected_Cases_of_Injustice_Rectified# 20. 09. 2018

XIAN, Z., 2003: Tales from the Practice of Medicine: Ancient Chinese Forensic Medicine. PureInsight | March 17, 2003 Online. Available: <http://www.pureinsight.org/node/1517> 20.09.2018